

Kevyemmin kuvailtavat aineistot

Käsittely/tarkastus:

- Melindan ja kuvailuyhteistyön ohjausryhmä
- Melinda
- Anneli ja Tatja
- Anneli, Tatja, Martin ja Minna K.
- Marja-Liisa ja Nina
- Melinda, TP4
- Kusti / KUMEA / Toiku / Sisku / Muusa
- Melindan ja kuvailuyhteistyön ohjausryhmä

Tämä ohje pohjautuu MARC 21 -formaattiin.

Kevyemmin kuvailtavan aineiston kuvailussa käytettävät RDA-elementit käyvät ilmi alla olevasta taulukosta.

Kevyemmin kuvailtavia aineistoja voivat olla esimerkiksi käyttöiltään lyhytikäiset aineistot tai e-aineistot, joiden sisältöä ei päästä tarkistamaan joko niiden käyttäjätunnusten puuttumisen tai aineistojen valtavan määrän vuoksi. Tarve ohjeelle on herännyt kirjastojen palautteista, joissa on pohdittu lyhyen käyttöiän aineistojen kuvailuun käytettävää työmäärää.

Kevyemmin kuvailtavilla aineistoilla tarkoitetaan tässä muun muassa seuraavanlaisia aineistoja:

- **uusi versio ilmestyy usein** (esimerkiksi vuosittain ilmestyvät tekniset oppaat, matkaopaskirjat, kurssikirjat, oppikirjat)
- **aineisto kuuluu fyysisesti loppuun nopeasti** (esimerkiksi viihdekirjallisuus, josta ilmestyy vain pokkariversio)
- **aineiston sisältämä tieto vanhenee nopeasti** (matkaoppaat, tekniset oppaat)
- aineistot, joita tulee kirjastoon **valtavat määrät eikä niitä ehditä kirjastoissa täysin kuvailemaan**, tai joihin **pääsy on rajattua** (esimerkiksi jotkut e-aineistot)

Usein kevyemmän kuvailun voi tehdä helpoimmin kopioimalla vastaavan aineiston tietueen ja muuttamalla oleelliset osat. Voit myös kopioida kuvailusta osioita, jotka vastaavat käsillä olevaa aineistoa. Jos haluat **muuttaa painetun aineiston tietueen e-aineistotietueeksi tai päinvastoin**, tee muunnos Muuntajan avulla. Katso [ohje Muuntajan käyttöön](#).

Melindasta löytyy Kansalliskirjaston tuottamia ennakkotietueita, joita voi hyödyntää kevyemmässä kuvailussa, esimerkiksi jos aineistoon ei ole pääsyä. Tarkista ja muokkaa ennakkotietueen tiedot tarvittaessa. Poista seuraavat kentät:

500|a TARKISTETTU ENNAKKOTIETO / KIRJAVÄLITYS

500|a Koneellisesti tuotettu tietue.

Älä muokkaa/poista kenttiä, joissa |9 FENNI<KEEP>, |5 FENNI tai |5 FI-VAPAA

Älä poista kenttää: 594|a ENNAKKOTIETO / KIRJAVÄLITYS |5 FENNI

Kevyempää kuvailua kaipaavaa e-aineistoa voivat olla esimerkiksi e-äänikirjat, joiden kuvailua ei päästä tarkistamaan itse aineistosta esimerkiksi käyttäjätunnusten rajallisuuden vuoksi. E-äänikirjoista löytyy runsaasti ennakkotietueita Melindassa.

Tarkista/muokkaa lisäksi ainakin seuraavat kohdat:

1) Kuvailun koodaustaso (Leader 000/17)

7 Vähimmäistaso

- Tietue, joka täyttää vähimmäistason vaatimukset ja jota luetteloiva organisaatio pitää lopullisena. Auktoriteetit ovat vahvistettuja.
- Täydennettäessä tietuetta koodi muutetaan vastaamaan uutta tasoa.

5 Osittainen (alustava) taso

- Jos aineisto on pakko kuvailla aineistoa näkemättä, vaihda tasokoodiksi 5.
- Tietue, jota luetteloiva organisaatio ei pidä lopullisena (esim. auktoriteettitiedot eivät ole vahvistettuja muotoja tai tietue ei täytä kansallisen tason luettelointivaatimuksia).
- Käytössä mm. Fennica-tietueissa, joissa ei vielä ole sisällönkuvailua. Täydennettäessä tietuetta koodi muutetaan vastaamaan uutta tasoa.

4 Välitaso

- Mikäli aineisto on käsillä ja tarkistettavissa, sen kuvailu on täysin RDA:n vaatimusten mukainen ja sisältää myös sisällönkuvailun, vaihda tasokoodiksi 4 (välitaso) kuvailun ollessa valmis.

Ydinelementit/lisäydinelementit?

2) Leader/06 Tietueen tyyppi

- Jos kopioit painetun aineiston tietueen puheäänitteen tietueen perustaksi, vaihda tietueen tyyppi a:sta i:ksi
a = tekstiaineisto
i = puheäänite

3) 588 Huomautus kuvailun perustasta

Mikäli kuvailu tehdään aineistoa näkemättä, esim. painetun aineiston tietueen perusteella, merkitse **588-kenttään** tieto: Kuvailun perustana painetun aineiston tietue. Jos kuvailu tehdään verkkoaineiston perusteella, merkitse 588-kenttään: Kuvailun perustana verkkoaineisto.

588 0# a Kuvailun perustana painetun aineiston tietue.

588 0# a Kuvailun perustana verkkoaineisto.

Mitä kuvailusta voi jättää pois?

Katso ensisijaisesti taulukko kevyemmin kuvailtavien aineistojen kuvailtavista RDA-elementeistä.

Pois voi jättää esimerkiksi:

- päävastuullinen tekijä, tasoilla 7 ja 5
- osakohteet
  - osakohteitten sijaan voit tallentaa tähän tapaan:
    - a) vain nimekkeet rakenteistamattomina samaan 505 \$a -osakenttään:
505 0# †a The light that would fade -- Empire of the fallen -- The faded earth -- Oblivion upon us -- The crawling insects -- Aeternus.

tai
    - b) vain nimekkeet erillisiin 505 \$t-osakenttiin, mikäli haluat nimekkeiden löytyvän nimekehauissa:
505 00 †t The light that would fade -- †t Empire of the fallen -- †t The faded earth -- †t Oblivion upon us -- †t The crawling insects -- †t Aeternus.

Taulukko:

Kevyemmin kuvailtavien aineistojen kuvailutaso Melindassa

12.10.2022

Kansalliskirjastossa työstyetty alustava hahmotus kuvailutasosta

RDA-elementin tai elementtiryhmän nimi	Pakollinen kevyellä tasolla	Pakollisuuden ehdollisuus
Teoksen elementit		
käytetty lähde	K	
teoksen tekijä (henkilö)	K	Jos tieto helposti saatavilla
teoksen tekijä (yhteisö)	K	Jos tieto helposti saatavilla
teoksen tekijä (suku)	K	Jos tieto helposti saatavilla
Ekspression elementit		
sisältötyyppi	K	
ekspression kieli	K	
Manifestaation elementit		
manifestaation tunnistus	K	
manifestaation päänimeke	K	
tallennetyyppi	K	

kustannuspaikka	K	
kustantajan nimi	K	
julkaisuaika	K	
jäljenne manifestaatiosta	K	Jos ilmiäset ovat toistensa kaltaisia ja jos tieto on helposti saatavilla